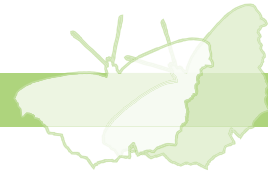

PRIPOMOČEK 14

1 *Ime pripomočka:*

VEČ INTELIGENC

2 *Vir in izvor:*

Instrumentarij je objavljen v publikaciji Jonelle A. Beatrice, *Learning to Study Through Critical Thinking* (1995). Z instrumentarijem je mogoče dobiti boljši vpogled v lastno učenje in nagnjenost k uporabi posameznih centrov razuma, kot jih opisuje Howard Gardner, ki je s podrobnim opazovanjem procesov učenja konec 90-ih let prejšnjega tisočletja dokončno razbil mit o IQ-ju, ki se ne spreminja. Njegovo odkritje, da ima človek najmanj sedem centrov razuma, verjetno pa jih je celo več (odkritim sedmim je pozneje dodal še osmega), je povzročilo pravo revolucijo v strokovni in širi javnosti. Na začetku je definiral sedem centrov razuma – inteligenc:

- jezikovna;
- matematično-logična;
- vizualno-prostorska;
- glasbena;
- medosebna (interpersonalna);
- notranjeosebna (intrapersonalna).

In pozneje dodal še osmega:

- smisel za naravo (sposobnost razlikovanja življenja, živih bitij in naravnih pojavov, kot so oblaki ... in ravnanja skladno s temi zakonitostmi).

V zadnjih letih pa se vse bolj uveljavlja tudi deveti:

- eksistencialni center (sposobnost ustreznega oblikovanja lastne drže do vprašanj življenja, smrti in dokončne realnosti).¹²

3 *Cilji in namen uporabe:*

Cilj izpolnjevanja pripomočka je, da pomaga pri ugotavljanju lastnih načinov razmišljanja in nagnjenosti k uporabi posameznih centrov razuma. Hkrati pa je dober pripomoček za oblikovanje boljše samopodobe in prepričanj o lastnih sposobnostih ter zmožnostih uspešnega učenja. Zelo koristno ga je uporabiti takrat, ko svetovalec pri posamezniku odkrije dvome o sposobnostih doseganja učnih uspehov in dobrih rezultatov.

Uporabimo ga vedno, ko želimo:

- pomagati pri razumevanju posebnosti pri učenju;
- pojasniti, da smo ljudje različni in da so prav zato različni tudi naši pristopi k razmišljanju in pri učenju;
- pri posamezniku okrepiti spoznanje in razumevanje, da je pomembno, da je vredno zaupati vase in poiskati sebi najustreznejšo kombinacijo pristopov k učenju.

¹² *Howard's Gardner Multiple Intelligences*
(online: 11. 11. 2007; dostopno: http://www.pbs.org/wnet/gperf/education/ed_mi_overview.html).

4 *Strokovna usposobljenost, materialni in drugi pogoji za uporabo:*

Dobro poznavanje strokovnih spoznanj o merjenju inteligenčnega kvocienta in poznavanje teoretskega ozadja ter spoznanj o različnih inteligencah sta temeljna pogoja za utrjevanje prepričanja, kako pomembno je svoje sposobnosti opazovati z različnih zornih kotov. Ta spoznanja so precej pomembna predvsem pri prepoznavanju lastnih sposobnosti in utrjevanju motivacije za učenje, pa tudi prepričanj o lastni vrednosti.

Za izpolnjevanje instrumentarija je pomembno, da zagotovimo miren prostor in da izpolnjevanju namenimo dovolj časa, pri čemer je pomembno tudi jasno razumevanje navodil za izpolnjevanje ter ob koncu še dodatna podkrepitev s strokovnimi utemeljitvami rezultatov. To vlogo v svetovalnem procesu prevzame svetovalec, ki svetovancu pomaga k dodatnim pojasnitvam rezultatov.

5 *Vsebina in struktura:*

Instrumentarij obsega 28 vprašanj; vsakega izmed njih označimo z DA ali NE, in sicer glede na trditev o posameznikovem vedenju, razmišljanjih ali o občutkih v različnih okoliščinah. Vsaj 14 pritrdilnih odgovorov že kaže na uporabo večjega števila inteligenc, kar potrjuje tezo Howarda Gardnerja, da delujemo z večjim številom inteligenc in različnimi sposobnostmi (Vos in Dryden: Gardner, 1999). To je dober razlog, da pri posamezniku utrdimo samopodobo uspešnega učenca.

Pri pregledu posameznega vprašanja in izboru odgovora je pomembno, da upoštevamo posameznikove izkušnje in prevladujoče oblike razmišljanja, vedenja, občutke, ki se pojavijo v opisanih okoliščinah. Svetovalec svetovanca(ko) spodbudi, da iskreno izbere pritrdilni ali nikalni odgovor.

6 *Predloga pripomočka:*

VEČ INTELIGENC

Vir: J. A. Beatrice, Learning to Study Through Critical Thinking, 1995

Odgovorite na naslednja vprašanja in odgovore označite v kvadratke.

	DA	NE
1. Ali veste svojo telefonsko številko?	☐	☐
2. Ali se radi pogovarjate z ljudmi?	☐	☐
3. Ali radi delate samostojno/sami?	☐	☐
4. Ali si zapomnite obraze ljudi?	☐	☐
5. Ali se radi vozite z vlakom?	☐	☐
6. Ali ste v zadnjih šestih mesecih kogarkoli objeli?	☐	☐
7. Ali radi poslušate glasbo?	☐	☐
8. Ali ste kdaj pisali/vodili dnevnik?	☐	☐
9. Ali ste se v zadnjem letu udeležili kakršnegakoli koncerta?	☐	☐
10. Ko doma pišete seznam za nakupovanje, ali okvirno predvidite tudi denar, ki ga boste zato potrošili?	☐	☐
11. Ali ste član kake organizacije, društva, združenja?	☐	☐
12. Ali je za vas sledenje po zemljevidu enostavno?	☐	☐
13. Ali je za vas izobraževanje pomembno?	☐	☐
14. Ali ste imeli kot otrok radi pravlјice?	☐	☐
15. Ali veste koliko prebivalcev živi v vašem mestu/kraju?	☐	☐
16. Ali kdaj uporabljate žepni kalkulator?	☐	☐
17. Če vas ljudje vprašajo za smer, ali je za vas razlaga, kam naj gredo, enostavno opravilo?	☐	☐
18. Ali med pogovarjanjem po telefonu občasno rišete močice in druge znake na papir?	☐	☐
19. Ali kdaj sanjate?	☐	☐
20. Ali doma nosite druga oblačila kot takrat, ko greste ven?	☐	☐
21. Ali si kdaj prepevate, ko ste sami?	☐	☐
22. Ali radi pišete pisma?	☐	☐
23. Ali radi prebirate intervjuje z zanimivimi ljudmi v časopisju?	☐	☐
24. Ali ste kdaj igrali kak instrument?	☐	☐
25. Ali radi plešete?	☐	☐
26. Ali si zapomnite datume rojstnih dni vaših prijateljev?	☐	☐
27. Ali berete časopise?	☐	☐
28. Ali radi delate v skupini ljudi?	☐	☐

Značilnosti posameznih inteligenc:

Lingvistična inteligenca – sposobnost branja, pisanja in besedne komunikacije. Visoko je razvita pri pisateljih, pesnikih in govornikih.

Pomoč pri učenju: pripovedujte zgodbe, igrajte se spominske igre z imeni krajev in ljudi, berite zgodbe in šale, pišite zgodbe in šale, rešujte besedne uganke, uporabljajte novinarski način pisanja in intervjuje, povezuje pisanje in branje z drugimi področji, debatirajte.

Logično-matematična inteligenca – sposobnost dojetanja vzročnosti in računanja, sklepanja, računanja in logičnega mišljenja. Razvita pri znanstvenikih, matematikih, pravniki, kriminalisti in računovodjih.

Pomoč pri učenju: spodbujajte k reševanju problemov, igrajte se matematične igrice, analizirajte in interpretirajte podatke, uporabljajte sklepanje, spodbujajte samostojnost, spodbujajte lastno raziskovanje, uporabljajte napovedovanje prihodnosti, uporabljajte organizacijske metode in matematična orodja za proučevanje drugih področij, dovolite postopno reševanje problema, uporabljajte deduktivno razmišljanje, intenzivno uporabljajte računalnik. Večina testov inteligentnosti je usmerjena v prvi dve vrsti razuma in tudi večina šolskih sistemov razvija le ti dve. Gardner trdi, da nam je tak pogled omejil naše sposobnosti učenja, zato je dodal še pet drugih oblik osebnega razuma.

Glasbena inteligenca – zelo razvita pri skladateljih, dirigentih in glasbenikih.

Pomoč pri učenju: igrajte na glasbeni instrument, učite se s pesmimi, za učenje uporabite aktivne in pasivne koncerte, učite se z ozadjem baročne glasbe, glasbo prepletajte z ostalimi področji dela, sproščajte se z glasbo.

Vizualno-prostorska inteligenca – to uporabljajo arhitekti, kiparji, slikarji, navigatorji in piloti.

Pomoč pri učenju: uporabljajte slike, ustvarjajte simbole, rišite diagrame ali zemljevide, vključite umetnost v druge tematike, uporabljajte miselne vzorce, spodbujajte predstavo, glejte video posnetke ali ustvarjajte svoje, uporabljajte sekundarno stimulacijo – plakati na stenah, uporabljajte mimiko, spreminjajte položaj v prostoru in tako ustvarjajte različno perspektivo, uporabljajte zahtevne diagrame za predstavitev ciljev, uporabljajte grupiranje, prikazujte z barvami, uporabljajte računalniško grafiko.

Telesno-kinestetična inteligenca – visoko je razvita pri atletih, plesalcih, gimnastikih, izumiteljih, mimikih, kirurgih, učiteljih borilnih veščin, dirkačih, fizičnih delavcih.

Pomoč pri učenju: uporabljajte fizične vaje za prikazovanje snovi, pri učenju uporabite ples in gibanje, učite se, kot da nastopate na odru, pogosto spreminjajte načine prikazovanja in si vzemite več odmorov, v pouk vnašajte gibanje, snov ponavljajte med plavanjem in tekom, uporabljajte mehanične modele – lego kocke, za koncentracijo uporabljajte karate, pojdite na poučne izlete, v razredu uporabljajte igre, dobrodošle so dramske igre z dodelitvijo vlog, tleskajte s prsti, ploskajte, udarjajte z nogo ob tla, skačite, plezajte.

Medosebna (interpersonalna) inteligenca – gre za sposobnost komuniciranja z drugimi ljudmi. Bolj izražena je pri trgovcih in pogajalcih.

Pomoč pri učenju: skupinsko učenje, veliko odmorov za druženje z drugimi, delajte v parih, uporabite povezave in komunikacijske sposobnosti, proslavljajte učne dosežke, učenje naj bo zabava, v poučevanje vpletajte socializacijo, učite se z delom, poučujte se med seboj, uporabljajte vzročnost in učinek.

Osebna (intrapersonalna), intuitivna inteligenca – zelo razvito imajo novelisti, svetovalci, guruji, filozofi.

Pomoč pri učenju: zelo osebni pogovori, uporaba tehnik pregledovanja, razmišljanja o razmišljanju – delovanje v parih – poslušanje in razmišljanje, vzemite si čas za odseve notranjosti, študirajte, poslušajte glas svoje intuicije, pogovarjajte se in pišite o občutkih, dovolite odstopanje od skupine, učite o osebnem potrjevanju in spraševanju, pišite svoje knjige in revije z življenjskimi zgodbami, sami nadzirajte učenje.

Naturalistična (naravna) inteligenca – zelo razvito imajo ljudje, ki delajo v povezavi z naravnimi zakoni in upoštevajo splošne zakonitosti delovanja narave in pojavov okrog nas.

Pomoč pri učenju: gibanje v naravi, opazovanje naravnih pojavov in prepoznavanje povezave med njimi (opazovanje vremenskih razmer, npr. prosti pad, težnost, gibanje planetov, ozvezdja, pojavi lune ipd.), raziskovanje v naravi, opazovanje življenja živalskega in rastlinskega sveta, prepoznavanje značilnosti, povezav, potovanja, doživljanje narave: pohodništvo, plavanje v rekah, morju... povezovanje vsega znanja z doživljanjem in osebno izkušnjo v naravnem okolju.

7 *Interpretacija:*

Instrumentarij zagotavlja vsaj dve rešitvi ali odgovora na naše učenje:

- 1 Po izboru vseh odgovorov seštejemo vse pritrdilne odgovore, ki jih je posameznik označil. Če je teh vsaj 14, to pomeni, da pri svojem učenju in tudi sicer uporablja več različnih inteligenc.
- 2 Glede na razlago posamezne vrste inteligence pa poiščemo pritrdilne odgovore in ugotovljamo, kateri inteligenci po Howardu Gardnerju pripada posameznik v večji meri, katero najpogosteje uporablja.

V spodnji tabeli je opisano, katerim inteligencam se lahko najbolj gotovo pripiše posamezne pritrdilne odgovore:

1	DA – 1: matematična	11	DA – 11: interpersonalna	21	DA – 21: glasbena
2	DA – 2: interpersonalna	12	DA – 12: vizualna	22	DA – 22: besedna
3	DA – 3: intrapersonalna	13	DA – 13: besedna/jezikovna	23	DA – 23: interpersonalna
4	DA – 4: vizualna	14	DA – 14: besedna/jezikovna	24	DA – 24: glasbena
5	DA – 5: fizična/gibalna	15	DA – 15: matematična	25	DA – 25: fizična/gibalna
6	DA – 6: interpersonalna	16	DA – 16: vizualna	26	DA – 26: vizualna
7	DA – 7: glasbena	17	DA – 17: vizualna	27	DA – 27: intrapersonalna
8	DA – 8: besedna/jezikovna	18	DA – 18: fizična/gibalna	28	DA – 28: interpersonalna
9	DA – 9: glasbena	19	DA – 19: intrapersonalna		
10	DA – 10: matematična	20	DA – 20: vizualna		

Nekoliko bolj strnjen opis konkretnih načinov in pristopov k učenju z uporabo posameznih centrov razuma ali inteligenc je priložen k instrumentariju.

Glede na rezultate, ki jih dobimo z ugotavljanjem trdilnih odgovorov in s pregledom vrste inteligenc, ki jih posameznik najpogosteje uporablja, pregledamo, kaj je zapisano v nasvetih za pristope k učenju k posamezni vrsti inteligence. Primerjava opisov z lastnimi načini učenja in uporabo različnih t. i. centrov razuma v različnih vsakdanjih okoliščinah pogosto pojasni marsikatero značilnost lastnega učenja, ki se je posameznik do zdaj ni zavedal. Najpogosteje so ugotovitve po izpolnjevanju tega instrumentarija neprecenljiva vrednost za utrjevanje zavedanja, da smo pri svojem učenju uspešni vsak na svoj način in da je na učenje vedno mogoče pogledati še z drugega zornega kota. Vedno lahko poiščemo možnosti za izboljšanje učenja.

Pri interpretaciji rezultatov pomaga globlje poznavanje ozadja in izvornega poznavanja teorije več inteligenc, ki je nekoliko podrobneje opisana v poglavju 5 tega priročnika, priporočamo pa, da se svetovalec v svetovalnem procesu s strokovnimi podlagami uporabe tega instrumentarija seznanijo tudi v priporočenih dodatnih strokovnih virih.

V svetovalnem procesu je še posebej pomembno, da za dobro razlago in smisel izpolnjevanja instrumentarija poskrbi svetovalec, sicer lahko instrumentarij izgubi svoj pomen.